

Duistere verhoormethoden

Hamoked en B'Tselem rapporteren over mishandeling Palestijnse gevangenen

De Israelische veiligheidsdienst in Petach-Tikva blijkt zich niet te houden aan de bepalingen van het Hooggerechtshof over verhoormethoden. Kept in the Dark, een rapport van de Israelische mensenrechtenorganisaties HaMoked en B'Tselem, is gebaseerd op de getuigenissen van 121 Palestijnse gevangenen. Het rapport beschrijft hoe ze het slachtoffer werden van wrede, onmenselijke en vernederende verhoormethoden, en in sommige gevallen van marteling.

De Palestijnen van wie de getuigenissen in Kept in the Dark zijn gebruikt, werden in 2009 enkele dagen tot enkele maanden vastgehouden in Petach-Tikva, op 12 kilometer ten noordoosten van Tel Aviv. Uit hun verklaringen komt een duidelijk patroon in de verhoormethoden naar voren.

Iedereen die werd gearresteerd, werd laat op de avond meegenomen. In bijna een derde van de gevallen kwam hier geweld aan te pas. In Petach-Tikva werden de verdachten naar een verhooruimte of een cel overgebracht. De cellen zijn bijna net zo klein als het dunne matras dat op de grond ligt. Het plafond is laag en de meeste cellen hebben geen raam, waardoor niet te zien is of het dag is of nacht. Er is wel ventilatie, maar in een kwart van de gerapporteerde gevallen stond de airco veel te hoog of veel te laag. Dag en nacht brandde er licht, waardoor sommige gevangenen niet of niet goed konden slapen en last kregen van hun ogen. De muren van de cellen zijn te ruw om tegen aan te zitten. De meeste gevangenen zaten ten minste een deel van hun gevangenschap in eenzame opsluiting. De hygiënische omstandigheden waren ronduit slecht: de wc's in de cellen stonken, de matrassen en dekens waren vies. Vrijwel alle gevangenen mochten hun cellen niet schoonmaken. Een deel van hen mocht langere tijd geen schone kleren aantrekken of douchen. Sommigen mochten zich in het geheel niet verschoenen.

In de verhoorkamers werden de gevangenen vastgebonden aan een stoel die was verankerd aan de vloer, waardoor ze nauwelijks konden bewegen. Soms moesten ze uren in dezelfde positie zitten, met af en toe een sanitaire pauze of een eetpauze. Sommigen mochten meer dan een etmaal niet slapen, of werden dagen achter elkaar verhoord met enkele korte momenten van slaap. Het merendeel van de Palestijnse gevangenen maakt melding van scheldpartijen en van fysieke en verbale bedreigingen. Sommigen van hen getuigen van mishandeling.

Geestelijk breken

Volgens HaMoked en B'Tselem hebben de verhoren tot doel de gevangene geestelijk te breken door hem bang te maken, hem uit zijn dagelijkse routine te halen en hem zoveel mogelijk beweging, zintuiglijke prikkels en menselijk contact te onthouden. De gevangene raakt ook verzwakt door het gebrek aan slaap en voedsel, door blootstelling aan koude en hitte en door pijn, voornamelijk veroorzaakt door het vastgebonden zijn. Een dergelijke verhoormethode zou ook te vinden zijn in de handboeken van de CIA, en in de jaren zestig en tachtig zijn gebruikt bij verhoren in Latijns-Amerikaanse dictaturen. Volgens die handboeken worden gevangenen hierdoor uiterst kneedbaar in de handen van hun ondervragers.

Hooggerechtshof

Sinds 2001 zijn 645 klachten van slachtoffers van de Israelische veiligheidsdienst ingediend bij het Israelische ministerie van Justitie. Geen enkele klacht heeft geleid tot een strafrechtelijk onderzoek. Ogcieel is in Israel geweld van soldaten tijdens arrestaties verboden. Ook het internationaal recht stelt ondubbelzinnig dat geen enkele noodtoestand dergelijk geweld kan rechtvaardigen. Desondanks is van geweld tegen gevangenen nog altijd veelvuldig sprake.

In 1999 bepaalde het Israelische Hooggerechtshof dat de ondervragers van de veiligheidsdienst niet mogen afwijken van de gebruikelijke verhoormethoden van de politie. Die verhoormethoden moeten redelijk en eerlijk zijn, zonder de waardigheid van de gevangene aan te tasten. Het Hof verklaarde ook dat enkele van de verhoormethoden ontoelaatbaar zijn. Vervolgens werden de methoden wel in aanzienlijke mate gewijzigd, maar uit het rapport blijkt dat ze nog altijd de vergelijking met de verhoormethoden van de politie niet kunnen doorstaan.

Tikkende tijdbom

De Israelische overheid probeert de ernstige inbreuk op de rechten van de gevangenen te rechtvaardigen met de stelling dat terroristische aanslagen hierdoor kunnen worden verijdeld. Maar de verhoormethoden zijn in strijd met het absolute verbod op een wrede, onmenselijke en vernederende behandeling of-

tewel marteling, schrijven B'Tselem en HaMoked. Bovendien vinden ze de pogingen van Israël om de buitenwereld te laten geloven in het bekende 'tikkende-tijdbom-dilemma' niet oprecht. De meeste gevangenen die hun getuigenissen lieten optekenen door B'Tselem en HaMoked werden niet verdacht van terreur. Sommigen werden alleen verdacht van politieke en religieuze activiteiten. Verder werden gevangenen ook nog na hun ondervraging slecht behandeld. B'Tselem en HaMoked willen dat de misdragingen ook worden onderzocht vanuit het standpunt dat de Palestijnen zich verzetten tegen de voortdurende bezetting, en niet altijd vanuit de gedachte dat ze een levensgevaarlijke bedreiging zouden vormen. De wrede behandeling van gevangenen is mogelijk omdat de Palestijnen worden ontmenselijkt, stellen ze. Daarom vinden ze dat Israël een einde moet maken aan alle gemelde verhoormethoden. Het resultaat moet zijn dat er een einde komt aan de schendingen

van de mensenrechten, dat de daders voor de rechter worden gebracht en dat de slachtoffers genoegdoening krijgen. Daarnaast is het belangrijk een grondig, onafhankelijk en transparant onderzoek

naar deze praktijken te doen en de resultaten publiekelijk bekend te maken.

Voor volledige rapport zie: www.hamoked.org

Vertaling en samenvatting: Anja Spoelstra

Een weduwe van 63

Onder de gevangenen die met de rapporteurs van HaMoked en B'Tselem spraken waren ook vier vrouwen. Rabe'ah Sa'id, een weduwe van 63, werd twee dagen vastgehouden. 'Een soldate en een politieman brachten me naar een kleine cel, met ruwe muren. Er brandde geel licht, dat pijn deed aan mijn ogen. Omdat ik last heb van mijn benen kon ik niet hurken op het toilet. Ik ging zitten op het matras en viel in slaap door pure uitputting. Toen ik wakker werd, bondsde ik op de celdeur omdat ik voelde dat mijn bloeddruk daalde. Ook was ik misselijk en uitgeput. De politieman en de soldate haalden me uit de cel en brachten me naar een verhoorkamer. De soldate zette me op een stoel die vastzat aan de vloer, en bond een van mijn handen aan de stoel. Ik schreeuwde tegen de ondervrager dat ik niet zou meewerken aan het verhoor tenzij hij een dokter zou halen. Het viel me op dat de ondervrager weinig zei. Later hoorde ik dat hij dat deed omdat mijn twee zoons, die ook gevangen zaten, in de kamer ernaast bleken te zitten. Ze hoorden me schreeuwen van de pijn en hoorden dat ik om een dokter vroeg. Toen ik mijn zoon Ali weer zag, was hij erg overstuur en huilde hij omdat hij zich zorgen over me maakte. Hij zei dat hij bereid was om wat dan ook te ondergaan als hij mij daarmee zou kunnen helpen.'

Uit de verklaring van Ahmad Abu Dra' (17) uit Nabloes

'Op vrijdag 13 februari 2009 was ik bij de controlepost van Huwara, op weg naar de markt in Ramallah. Ik gaf mijn identiteitskaart aan de dienstdoende soldaat. "Bingo bingo", zei hij, en nam me mee naar de "jorrah", de plek waar ze mensen gevangen zetten. Hij deed me een blinddoek voor en bond mijn handen op mijn rug.

Een van de soldaten kwam steeds naar me toe om er zeker van te zijn dat ik niets kon zien. Hij sloeg me en af en toe schopte hij me tegen mijn benen met zijn legerlaarzen. Ik was bang, ik was alleen en zag niets. Vijf uur lang moest ik gehurkt zitten: ik mocht van de soldaat niet gewoon zitten of staan.

Daarna brachten soldaten me naar een jeep, waar ik in moest gaan liggen. Er gingen veel militairen mee, die me allemaal begonnen te slaan. Ze stompten en sloegen me over mijn hele lichaam, ook tegen mijn hoofd. Ze beledigden mijn zuster en mijn moeder. Ik had nog liever dat ze me sloegen. Ze gingen de hele weg door met slaan en lachten erom.'

U kunt het werk van Hamoked en B'Tselem ondersteunen door een bedrag te storten op bankrekening 6181625 van SIVMO, Amsterdam, t.n.v. Hamoked of B'Tselem. SIVMO zal het hele bedrag zonder bijkomende kosten overmaken naar de Israelisch mensenrechtengroep.